



**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

De Sporck



Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: **De Sporckt**

Bestuur: Stichting Xpect Primair

Datum bezoek : 25 november 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: Ina Latuputty

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt onderwijsondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de onderwijsondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar onderwijsondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de onderwijsondersteuning en wat de mogelijkheden zijn om de onderwijsondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. De *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. De *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. De beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. Extra handen/ omvang van de klassen
 - b. Speciale onderwijsmaterialen
 - c. Mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. Expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. Samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. De *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. De intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methodegestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methodegestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit schoolondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Corinne Aerts (MR-lid oudergeleding), Jolanda van Breda (OR-lid oudergeleding), Nicole Damen (intern begeleider), Antoinette Lodewijks (bouwteamleider), Huub van der Mijl (directeur)
- observaties bij enkele lessen: groep 1/2, groep 4, groep 5, groep 8 en Leerrijk, met name ter ondersteuning van de bevindingen over het gehanteerde onderwijsconcept en het daarbij horende klassenmanagement
- gesprek met twee leerlingen van Leerrijk (groep 4 en 6)
- een teamgesprek waarin de opvattingen rond en het draagvlak voor het onderwijs aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften aan de orde komt - aanwezig waren: een representatief deel van het team.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen erop dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Basisschool de Sporckt is een grote basisschool (488 leerlingen op 1 oktober 2015) in Tilburg West. De school is gehuisvest in twee gebouwen op dezelfde locatie midden in de wijk Tuindorp De Kievit in de Reeshof. De school profileert zich als een organisatie waarin ieder kind zichzelf mag zijn.

Op 1 augustus 1992 is de school gestart in een noodgebouw en in 1993 was het vroegere hoofdgebouw klaar. De school groeide voorspoedig en in de loop van de jaren is er een groot aantal noodlokalen naast het hoofdgebouw neergezet. Uiteindelijk was ook dat niet voldoende en moest de school op diverse dislocaties bij andere soms ver weg gelegen scholen intrekken. De situatie ten aanzien van de gebouwen is nu op orde. Het huidige hoofdgebouw heeft 18 lokalen, twee speelzalen en diverse spreekkamers en kantoorruimten. Naast het rode gebouw staat een grijs gebouw met 10 lokalen, een speelzaal en een centrale hal.

Rondom de school is een “zoen- en zoefstrook” aangelegd om de verkeersveiligheid van kinderen te optimaliseren.

De naamgeving van de school is ontleend aan de Rhamnus Frangula, de vuilboom of anders genaamd het Sporkehout. In de zestiende eeuw stond er op de plek waar de school ligt een vuilbomenbos dat Sporckt heette.

De Sporckt is gesticht als een school met een katholieke identiteit. In de schoolgids wordt aangegeven dat christelijke centrale waarden het uitgangspunt vormen voor het handelen van de teamleden.

De school heeft het vereiste totaal aan uren over 8 jaren gelijk over de leerjaren verdeeld (940 uur per jaar). Een 5-gelijke-dagen-model bleek enkele jaren geleden niet haalbaar. Er is wel een continu-rooster met voor alle klassen een vrije vrijdagmiddag. Dit wordt door de ouders gewaardeerd.

De school heeft een managementteam met een directeur, een bouwteamleider en twee interne begeleiders tot 1 januari 2016. De 488 leerlingen zijn op 1 oktober 2015 verdeeld over 20 groepen. De rekenkundig gemiddelde groepsomvang bedraagt op die teldatum 24,4 leerlingen.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van basisschool de Sporck weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

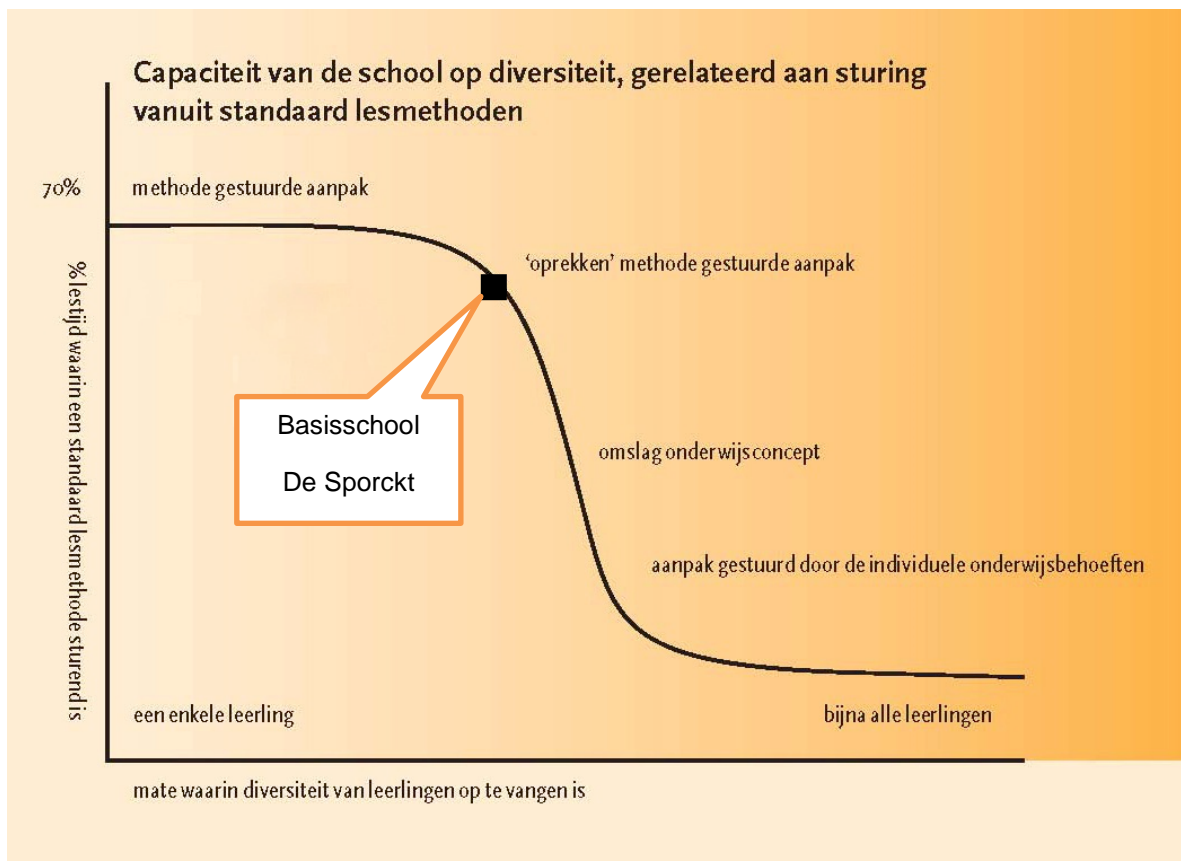
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methodegestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Basisschool de Sporck bevindt zich op positie ■



Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag



Over het geheel genomen is Basisschool de Sporck te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.

Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen m.b.t. het opleidingsniveau van ouders is matig heterogeen, waarbij hoger opgeleiden in hoge mate zijn vertegenwoordigd. In de thuissituatie wordt voornamelijk Nederlands/dialect gesproken. Bijna alle leerlingen hebben een Nederlandse achtergrond. Er zijn 9 leerlingen met een leerlingengewicht van 0,3 en 2 leerlingen met een gewicht van 1,2. Het niveau van leren verschilt sterk bij de leerlingen onderling en het verschil wordt ook steeds groter. Leerlingen verschillen onderling sterk in leerstijlen. Meer dan 40% van de leerlingen hebben speciale behoeften in het verwerken van de informatie. Minder dan 20% hebben ondersteuning nodig in het gedrag en de omgang. Voor wat betreft grensoverschrijdend gedrag gaat het zelfs om minder dan 5% van alle leerlingen. Een groot aantal leerlingen heeft bij bepaalde activiteiten moeite met de concentratie.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Het onderwijs op De Sporck verloopt volgens het leerstofjaarklassensysteem waarbij structurering, sturing door de leerkracht en methodisch werken domineren ten opzichte van zelf ontdekken en zelfsturing. De methoden zijn een stevig leidraad voor het onderwijs. De school zoekt mogelijkheden om de methodesturing los te laten. De leerkrachten ervaren dit als lastig. De school is gericht op klassikaal leren. Er wordt gedifferentieerd door het hanteren van het directe instructiemodel en het organiseren van drie niveaugroepen binnen de klas. De parallelgroepen maken het mogelijk om leerlingen zo nodig in klassendoorbreekende niveaugroepen in te delen. Leerlingen worden op een basisniveau gebracht.

De leerprestaties gebeurt op basis van gelijke normering waarbij de school een aantal variaties op heeft als uitzondering. Voorbeelden zijn beoordeling voor de inzet en voor leerlingen die een eigen leerlijn hebben. De leerkracht beoordeelt de leerling. Sinds twee jaar zijn er resultaatgerichte gesprekken met leerlingen van groep 8. In de groepen 5, 6 en 7 is geëxperimenteerd met leerlinggesprekjes. De Sporck wil dit in de hele school structureel gaan doen.

Het onderwijs wordt door de school geëvalueerd waarbij gebruik wordt gemaakt van de resultaten van het tevredenheidsonderzoek en de input van de leerlingenraad en het ouderpanel.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Suggesties

- Wanneer het team zich minder laat leiden door de methodesturing, kan meer recht worden gedaan aan de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.
- Het vasthouden aan het leerstofjaarklassensysteem geeft slechts beperkte mogelijkheden voor het verder invullen van passend onderwijs. Het team kan zich oriënteren op alternatieve groeperingsvormen.
- Werken vanuit doelen en leerlijnen, zo nodig eerst voor een beperkt aantal vakken, zorgt ervoor dat ondersteuning voor de individuele leerling op maat wordt gerealiseerd.
- De school kan de discussie aangaan hoe zij de leerling meer betreft in zijn/haar eigen functioneren, hij/zij (deels) eigenaar wordt van zijn/haar leerproces en er zelf (deels) verantwoordelijk voor is.
- Om nog meer te voorzien in de ondersteuningsbehoeften van alle leerlingen kan het schoolteam zich verdiepen in differentiëren op verschillende leerstijlen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

- Voor de ruimtelijke omgeving heeft de school extra ruimtes voor didactische begeleiding (lokaal Leerrijk, handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal, een keuken, een schooltuin, speel-/gymlokaal), extra ruimtes voor

bewegingsbehoeften (rolstoeltoegankelijkheid, speel-/gymlokaal) en extra ruimtes voor verzorging/rust (verzorgingsruimte, ruistruimte).

- Specialistische expertise op hbo/vwo-niveau is aanwezig voor motorische beperkingen, ASS, AD(H)D, gedragsproblemen en dyslexie. Buiten de school is expertise snel toegankelijk.
- De school werkt regelmatig tot vaak samen met de SMW, GGD, leerplicht, VVE, de Brede School, schakelklassen, de gemeentelijke ketenzorg en de politie.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De school maakt gebruik van de 1-zorgroute. De individuele onderwijsbehoeften worden zoveel mogelijk geclusterd en verwerkt in een groepsaanbod. Er wordt gewerkt vanuit groepsplannen, waarin de onderwijsbehoeften worden geformuleerd. Leerkrachten van dezelfde parallelgroep overleggen voortdurend met elkaar om een passend onderwijsaanbod in de klas te bewerkstelligen.

De groepsleerkracht is de 'eigenaar' van de onderwijsondersteuning voor een leerling. Hij/zij is als zodanig de eerste contactpersoon voor ouders. De intern begeleider of zorgspecialist (medewerker van Leerrijk) ondersteunt zo nodig. Van jaar tot jaar is er een warme en een schriftelijke overdracht.

Extra ondersteuning wordt in eerste instantie in de klas door de leerkracht geboden of met hulp van de stagiaire. Voor de groepen 7 is de constructie gecreëerd om op meerdere momenten in de week drie groepen te formeren voor de instructie. In Leerrijk kunnen leerlingen voor korte of langdurige begeleiding komen. Er is aanbod voor leerlingen, die op onder- of bovengemiddeld niveau functioneren. Maar ook leerlingen die op een bepaalde vaardigheid (motorisch, plannen/organiseren, omgang met andere leerlingen) uitvallen, kunnen hier extra begeleiding krijgen. De leerkracht van Leerrijk schrijft het handelingsplan en zorgt voor de overdracht naar de groepsleerkracht.

Twee keer per jaar voeren de directeur, intern begeleider en leerkracht een gesprek over de groep en de individuele leerling ten aanzien van de didactische en sociaal-emotionele voortgang.

De school gebruikt de Cito en drempelonderzoek voor alle leerlingen om de didactische voortgang te volgen.

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling gebruikt de school ZIEN! en sociogrammen. De borging wordt vastgelegd in ParnasSys. Toegang tot het ouderportaal behoort voor ouders nog niet tot de mogelijkheid.

Op de school zijn diverse protocollen aanwezig voor dyslexie, Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH), sociale veiligheid en een protocol medische handelingen.

De school streeft een educatief partnerschap met ouders na, maar kan zich daar nog verder in ontwikkelen. De wijze waarop ouders betrokken zijn bij activiteiten is vooral informierend.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Suggesties

- Bij collegiale consultatie kan het team structureel gebruik maken van video-interactie om aan de hand van de filmbeelden leerkrachtvaardigheden met elkaar te delen. Tevens kan men door zelfreflectie onderzoeken wat het (on)gewenste effect is van het handelen en wat dat betekent voor de leerlingen in de groep.
 - De school kan zich verdiepen hoe zij de ouders nog meer en structureel bij de school kunnen betrekken als educatieve partners.
5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De Sporck deelt het voedingsgebied met verschillende basisscholen en kent de andere buurtscholen. Het overleg is op praktisch uitvoerend niveau.

Binnen het samenwerkingsverband Plein013 zijn er bijeenkomsten voor alle directeuren van de basisscholen. Vier maal per schooljaar worden er netwerkbijeenkomsten voor de intern begeleiders georganiseerd. Verder zijn er studiedagen voor leerkrachten.

Binnen de Stichting Xpect Primair vindt er regelmatig directeurenoverleg en IB-netwerken plaats en er zijn leergemeenschappen. Op leerkrachtniveau bestaat het netwerkleren.

Uitgangspunt van de centrale diensten van Plein013 is wat een kind nodig heeft om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen. Plein013 biedt hiervoor diverse arrangementen. De school heeft vanuit Plein013 twee consultants toegewezen gekregen voor een bepaald aantal uren per week.

Binnen de school is de voorziening gerealiseerd voor de kinderopvang waaraan de peuterspeelzaal en de buitenschoolse opvang is gekoppeld. Binnen de kinderopvang wordt gewerkt met het VVE-programma. Er is dagelijks contact tussen de leerkracht en het kindcentrum.

Voor het overdragen van leerlingen naar het vervolgonderwijs vindt een warme overdracht plaats. Deze school geeft vervolgens een terugkoppeling naar de basisschool.

De school voor speciaal basisonderwijs is gelegen in dezelfde wijk. Voorheen had de school meer contact met het SBO in verband met de preventieve ambulante begeleiding. Nu wordt dit uitgevoerd door de consultant.

Contacten met de scholen van het speciaal onderwijs zijn minimaal.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team spreekt zich uit over klassenverkleining en extra handen in de groep. Leerkrachten kunnen meer leerlingen bedienen in klassen met weinig leerlingen en zij houden het overzicht. Het aantal is echter geen garantie dat het aantal zorgleerlingen minder is. In een klas met veel leerlingen is het lastig om extra voorzieningen te creëren. Er wordt voorgesteld om gezamenlijk te bespreken wat de voor- en nadelen zijn, welke voorkeur het team heeft en een keuze te maken.

Het team spreekt uit dat de leerkracht veel invloed heeft op de groep en het leerproces. Tevens vindt men het belangrijk dat men zich moet blijven professionaliseren. Expertise hoeft niet bij alle medewerkers aanwezig te zijn, wel is kennisdeling noodzakelijk. Men is verdeeld over de stelling of door homogene groepen de leerprestaties beter zijn dan bij heterogene groepen. Men benoemt dat leerlingen van elkaar leren.

Bij de aanmelding van nieuwe leerlingen wordt middels een gesprek met ouders goed besproken wat de leerling nodig heeft aan ondersteuning en in hoeverre de school dit kan realiseren. De ouders kennen het kind en leerkrachten zijn professionals die in staat zijn beter te bepalen wat een passend onderwijsaanbod is. Het team kijkt vanuit het kind en geld speelt een ondergeschikte rol. Indien nodig zal een leerling moeten worden verwezen naar het S(B)O. Het team ziet grenzen als het gaat om leerlingen met een Downsyndroom, blinde leerlingen en leerlingen met gedragsproblemen. Op dit moment signaleert het team in de kleuterklas dominante leerlingen en leerlingen met sociaal-emotionele problemen.

De medewerkers zijn voorstanders om zoveel mogelijk leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften in de school te houden. De groep Leerrijk binnen de Sporck is hiervoor een mooie voorziening. Het is daardoor een goede PR voor de school, omdat men laat zien dat de ondersteuning goed is geregeld.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☐ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☐ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen is m.b.t. het opleidingsniveau van ouders matig heterogeen. Hoger opgeleiden zijn in hoge mate vertegenwoordigd, maar er is sprake van een verschuiving naar wat lagere opleidingsniveaus.

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

In de thuissituatie wordt voornamelijk Nederlands/dialect gesproken. De leerlingen van allochtone afkomst spreken thuis ook met de ouders de Nederlandse taal.

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

De culturele achtergrond van de leerlingen is tamelijk homogeen. Bijna alle leerlingen hebben een Nederlandse achtergrond. Er zijn 9 leerlingen met een leerlingengewicht van 0,3 en 2 leerlingen met een gewicht van 1,2.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- | | |
|-------------------------------------|--------|
| <input type="checkbox"/> | weinig |
| <input type="checkbox"/> | matig |
| <input checked="" type="checkbox"/> | sterk |

Toelichting

De leerlingen op school hebben een IQ dat ligt tussen de 75 en 145. Het niveau van leren verschilt sterk bij de leerlingen onderling en het verschil wordt ook steeds groter. Niet in elke groep is er een groot niveauverschil. In een groep met dertig leerlingen functioneren zeven leerlingen op een ander niveau.

De docent gymnastiek werkt vanuit de motorische leerlijnen van groep 1 tot en met groep 8. De kleuters hebben een goede score op de grove motoriek.

- *leerstijlen*

- | | |
|-------------------------------------|--------|
| <input type="checkbox"/> | weinig |
| <input type="checkbox"/> | matig |
| <input checked="" type="checkbox"/> | sterk |

Toelichting

Leerlingen verschillen onderling sterk in leerstijlen. Zo zijn er leerlingen die een visuele ondersteuning nodig hebben, leerlingen die praktisch en handelend leren, samenwerkend leren en leerlingen die leren volgens één van de leerstijlen van de meervoudige intelligentie. Het team is in het verleden geschoold in MI. Door de terugloop van de school en de wijzigingen in personeel, heeft ongeveer de helft van de huidige medewerkers de kennis m.b.t. MI.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

- | | |
|-------------------------------------|--------------------------------|
| <input type="checkbox"/> | weinig (minder dan 20 %) |
| <input type="checkbox"/> | een matig aantal (20 tot 40 %) |
| <input checked="" type="checkbox"/> | veel (meer dan 40%) |

Toelichting

Meer dan 40% van de leerlingen hebben speciale behoeften in het verwerken van de informatie. Om in deze ondersteuning te voorzien gebruikt de school diverse strategieën en materialen. Voorbeelden hiervan zijn de zelfinstructiemethode, genaamd de Beertjesmethode, aanpassing in niveau, tempo en hoeveelheid, arcen bij schrijven, levelopakket, Kurzweil, de tablet en het wiebelkussen.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- | | |
|-------------------------------------|--------------------------------|
| <input checked="" type="checkbox"/> | weinig (minder dan 20 %) |
| <input type="checkbox"/> | een matig aantal (20 tot 40 %) |
| <input type="checkbox"/> | veel (meer dan 40 %) |

Toelichting

Minder dan 20% hebben ondersteuning nodig in het gedrag en de omgang. Voor wat betreft grensoverschrijdend gedrag gaat het zelfs om minder dan 5% van alle leerlingen. Het team heeft gezamenlijke gedragsregels en een protocol met afspraken. In de klassen is weinig pestgedrag. Het bewijs wordt geleverd doordat zij-instromers door de leerlingen goed worden opgevangen. De aanwezige ouder benoemt dat sommige klassen echt één klas is en de leerlingen sociaal zijn. Elk kind moet zich lekker in zijn vel voelen en heeft handvatten nodig om gewenst gedrag te tonen. Soms is een psychodiagnostisch onderzoek nodig om extra ondersteuning te krijgen. De ouder betreurt het dat een leerling daarmee ook een stempel krijgt.

Een groot aantal leerlingen heeft bij bepaalde activiteiten moeite met de concentratie. De interventie van de leerkracht is van belang om de leerlingen weer te stimuleren tot activiteit. Tijdens de klassenbezoeken wordt opgemerkt dat de leerkracht alle leerlingen ziet, preventief handelt, corrigeert en gewenst gedrag complimenteert.

Voor een aantal leerlingen is vanuit de arrangementen van Plein013 de volgende ondersteuning geboden:

arrangementen Plein013	<i>schooljaar</i> 2014-2015	<i>schooljaar</i> 2015-2016
leerlingen voor wie Taalhulp ingeschakeld	-	-
leerlingen gebruik makend van Taalklas	1	-
leerlingen naar Taalschool verwezen	-	-
leerlingen naar Topklas verwezen	-	-
leerlingen voor wie Steunpunt Hoogbegaafde II ingeschakeld	-	-
leerlingen gebruik makend van Intermezzo	1	1
leerlingen verwezen naar Talentklas	-	-

De afgelopen vier jaren was het aantal zittenblijvers en verwijzingen naar het S(B)O als volgt:

<i>schooljaar</i>	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
aantal zittenblijvers ³	23	8	8	4
verwijzingen sbo ⁴	9	4	2	1
verwijzingen so ⁵ cat 1	1	2	-	-
verwijzingen so cat 2	-	-	-	-
verwijzingen so cat 3	-	-	-	-

³ Inclusief de zittenblijvers in de kleutergroepen.

⁴ sbo= speciaal basisonderwijs

⁵ so=speciaal onderwijs

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	zelf ontdekken
kennis verwerven	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	werken met kennis
klassikaal leren	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting

Het onderwijs op De Sporck verloopt volgens het leerstofjaarklassensysteem waarbij structurering, sturing door de leerkracht en methodisch werken domineren ten opzichte van zelf ontdekken en zelfsturing. De methoden zijn een stevig leidraad voor het onderwijs. De school zoekt mogelijkheden om de methodesturing los te laten. De leerkrachten ervaren dit als lastig. In groepen 1 en 2 wordt methodesturing in bepaalde situaties al wel los gelaten en werkt men vanuit doelen. Hierdoor komen de leerlingen meer tot zelfontdekkend leren en hebben zij de vrijheid zelf het werk te plannen. Vanaf groep 3 wordt gelezen op het eigen niveau. De school is gericht op klassikaal leren. Er wordt gedifferentieerd door het hanteren van het directe instructiemodel en het organiseren van drie instructiegroepen binnen de klas: beperkte, gemiddelde en extra instructie. De parallelgroepen maken het mogelijk om leerlingen zo nodig in klassendoorbreekende niveaugroepen in te delen. Leerlingen worden op een basisniveau gebracht. De aanwezigen beamen dat leerlingen op het basis- en bovengemiddeld niveau te kort worden gedaan. De bewustwording bij leerkrachten om alle leerlingen op een hoger niveau te laten presteren en het maximale uit leerlingen te halen is aanwezig, echter, dit wordt niet daadwerkelijke uitgevoerd. De aanwezige ouder merkt op dat wanneer een voldoende wordt gescoord op een signaaldictee, de leerling verder niet meer wordt uitgedaagd tot leren met betrekking tot het betreffende vak. De vraag is hoe men meer kan afstappen van de methodesturingen en beter kan inspelen op het leerproces van de individuele leerling. De school is de laatste 2 jaar bezig om uit te proberen of het werken met leerarrangementen vanuit de gedachte van 21st Century Skills een manier is om beter tegemoet te komen aan de onderwijsbehoefte van leerlingen. Er wordt dit schooljaar in elke groep minimaal aan 3 leerarrangementen gewerkt. Een van de mogelijkheden is dat leerlingen uit de ene groep iets maken om in een andere groep uit te voeren. Leerlingen uit de hogere groep leggen jongere kinderen uit wat zij hebben geleerd. Het effect is groot: samenwerking, betrokkenheid en plezier in wat en hoe leerlingen leren.

Op basis van het schooladvies stroomt 95% van de leerlingen uit naar de juiste vervolgschool. Bij de meiden wordt zelfs geconstateerd dat geregeld een aantal van hen opstromen.

De leerprestaties gebeurt op basis van gelijke normering waarbij de school een aantal variaties heeft als uitzondering. Voorbeelden zijn beoordeling voor de inzet van de individuele leerling en voor leerlingen die een eigen leerlijn hebben. De leerkrachten benoemen in het rapport wel de geboekte vooruitgangen. De leerkracht beoordeelt de leerling. Bij een spreekbeurt telt de beoordeling van leerlingen ook mee. Sinds twee jaar zijn er resultaatgerichte gesprekken met leerlingen van groep 8.

In de groepen 5, 6 en 7 is geëxperimenteerd met leerlinggesprekjes. De Sporck wil dit in de hele school structureel gaan doen.

Het onderwijs wordt door de school geëvalueerd. Wel wordt de uitslag van de tevredenheidsonderzoeken gebruikt en de input van de leerlingenraad en het ouderpanel. De aanwezige ouder geeft aan dat lesbezoeken door ouders inzicht geeft over de manier van lesgeven. Ouders moeten serieus worden genomen.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☐ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaankpak

Toelichting

Er is onder de naam Leerrijk een extra groep ingericht waarin verschillende leerlingen onderwijs krijgen (remedial teaching, preteaching, differentiatie voor leerlingen met boven en gemiddelde mogelijkheden). Het doel is om het aanbod vroegtijdig in te zetten en niet als reparatiemodel achteraf zoals bij remedial teaching. De gehele week is de voorziening binnen de school operationeel. In een gesprek met twee leerlingen van groep 4 en 6 geven zij aan dat zij baat hebben bij Leerrijk. Zij ervaren dat zij op hun niveau worden bediend en er is ook extra aandacht voor hen buiten de groep. De leerkracht legt de leerstof goed uit aan de hand van materialen en de leerlingen mogen zelf hun werk plannen. Als advies wordt benoemd dat zij in de klas ander werk willen doen als zij de lesstof al beheersen in plaats van het te herhalen. Tevens willen zij vaker op de computer werken.

Er is niet of nauwelijks aandacht in de vorm van individuele aandacht in de groepsaankpak. Slechts een enkele leerkracht hanteert deze aankpak.

In het zorgplan zijn afspraken opgenomen over het compacten, verrijken, gebruik van Levelwerk en de inzet van Leerrijk.

Differentieert de onderwijsaankpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaankpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting

Niet alle leerkrachten zijn bekend met leerstijlen. Een enkele leerkracht sluit aan bij leerstijlen van leerlingen. Acht jaar geleden heeft de school studiedagen besteed aan meervoudige intelligentie. Door een onvoldoende aansluitende aankpak van de extern begeleider is dit traject weinig succesvol verlopen. Dit heeft geleid tot frustraties bij leerkrachten, waardoor de aankpak beperkt geïmplementeerd is. Het managementteam probeert via 21st century skills de waardevolle onderdelen van deze aankpak te behouden. Het verdiepen in 21st Century Skills is op initiatief van leerkrachten om het onderwijs aan leerlingen anders in te richten.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Op de teldatum 1 oktober 2015 heeft de Sporck 488 leerlingen die zijn verdeeld over 20 groepen. Er zijn vijf combinatiegroepen 1/2, de overige 15 klassen zijn jaargroepen. De kleinste groep telt 20 leerlingen en de grootste 34 leerlingen. Gemiddeld zitten er 24,4 leerlingen in een klas.
Totaal werken 33 groepsleerkrachten op de school.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 25%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 50%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 70%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 40%

Toelichting

De leerkrachten blijven lang in dezelfde groep les geven. De meesten van hen hebben parate kennis van kerndoelen en leerlijnen voor het eigen leerjaar, het jaar ervoor en erna. Er vindt veel overleg plaats met de parallelgroep.

De mate waarin didactisch maatwerk kan worden geleverd, is afhankelijk van de groepssamenstelling. Dit is voor de leerkrachten nog steeds een ontwikkelpunt waarbij methodesturing, klassenmanagement en inspelen op leerstijlen aandachtspunten zijn. Tijdens de klassenbezoeken is opgemerkt dat de instructie en verwerking klassikaal werd gegeven met weinig differentiatie en zonder het toepassen van coöperatieve werkvormen.

Zeventig procent van de leerkracht zijn in staat pedagogisch maatwerk te leveren. Het team krijgt door het volgsysteem ZIEN beter inzicht over de leerlingen. Gedurende het schoolbezoek werd een rustig werkklimaat opgemerkt, ook bij leerlingen die in de gang werkten zonder toezicht van de leerkracht. De leerkrachten van groep 5 tot en met 8 gaan in gesprek met de leerlingen, met uitzondering van groep 6. Zoals gezegd voeren leerkrachten sinds twee jaar resultaatgerichte gesprekken met leerlingen van groep 8.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting

De mate van begeleiding aan leerlingen gebeurt op een aanpak gedeeld door enkele leerkrachten en als teamaanpak. Voorbeelden van een teamaanpak zijn Leefstijl, het incidenteel inzetten van de Kanjertraining, eenduidige schoolregels hanteren, gebruik van gele en rode kaarten voor grensoverschrijdend gedrag, weerbaarheidstraining van Marietje Kessels voor groep 7 en 8, directe instructiemodel en de aanpak van de Beertjesmethode ter ondersteuning van de zelfinstructie.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Toelichting

De school streeft een educatief partnerschap met ouders na, maar kan zich daar nog verder in ontwikkelen. De aanwezige schoolmedewerker stelt de vraag of duidelijk is wat het team van ouders vraagt. De aanwezige ouder vraagt zich af welke rol en inbreng de school van ouders verwacht.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Geïntegreerd in de teamaanpak en geïnternaliseerd in het handelen van alle medewerkers is aanwezig:

- Kennis over opvattingen en aanpakken in de onderwijszorg (handelingsgericht werken, werken met leerlijnen, onderwijsconcepten gebaseerd op onderwijsbehoeften van leerlingen zoals coöperatief leren)
- Een teamaanpak op gedrag (afspraken op papier en werkend in de praktijk)

Nog niet in de volle breedte aanwezig is:

- Kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio
- Competenties om ouders als partner te betrekken bij de onderwijszorg voor hun kind

Toelichting

Bij de leerkrachten is teamexpertise aanwezig over het directe instructiemodel, levelwerk, hanteren van Kurzweil, aanpak op gedrag, overleg met de parallelgroep, hanteren van het leerlingvolgsysteem LVS en ZIEN en het voeren van oudergesprekken.

Het team heeft al stappen gemaakt met betrekking tot opbrengstgericht werken.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- *Extra begeleiding*

De hoeveelheid aandacht die aan leerlingen geschonken kan worden is op de eerste plaats afhankelijk van de groepsgrootte. De gemiddelde groepsgrootte bedraagt op de teldatum op de Sporck 24 leerlingen. Per leerjaar kunnen er flinke verschillen zijn en dit is dan ook de reden dat in één geval tot januari 2016 twee klassen (groep 7) gedurende de ochtenden opgesplitst zijn in 3 groepen. Zo kan meer aandacht aan leerlingen worden geschonken bij de basisvaardigheden. Vanaf januari 2016 zijn deze twee klassen gedurende de gehele week opgesplitst in drie groepen. Verder is er de extra groep Leerrijk waar zowel aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften als aan hoger begaafde leerlingen extra aandacht wordt geschonken.

- **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
In totaal is er **in** de klas **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht op jaarbasis totaal 15 uur extra begeleiding per week beschikbaar voor leerkrachten door het splitsen van groep 7 en de extra handen van de leerkrachten tijdens de gymnastieklessen.
Daarnaast zijn er stagiaires die tot januari 2016 60,5 uur en vanaf januari voor 66 uur per week op school aanwezig zijn. Zij ondersteunen de leerkracht in de groep, naast het uitvoeren van hun eigen opdrachten.
- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
Buiten de groep zet de school voor alle groepen ongeveer 60 uur per week in, waarvan ongeveer 35 uur extra handen per week in het primaire proces, met name voor de groep Leerrijk en uitgevoerd door de zorgspecialisten.

Onderstaand het aantal 'extra handen' beschikbaar **in** de groep **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht tot januari 2016.

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1/2A	ST	5,5	22
1/2B	-	-	19
1/2C	ST	5,5	23
1/2D	-	-	23
1/2E	-	-	21
3A	ST	5,5	29
3B	ST	5,5	30
4A	-	-	30
4B	ST	11	29
5A	-	-	22
5B	ST	5,5	23
5C	ST	11	25
6A	-	-	27

6B	-	-	28
7A	Lkr	7	32
7B	Lkr ST	7 11	34
8A	-	-	29
8B	-	-	24
8C	-	-	24

Onderstaand het aantal 'extra handen' beschikbaar in de groep **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht vanaf januari 2016.

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1/2A	ST	5,5	22
1/2B	-	-	19
1/2C	ST	5,5	23
1/2D	-	-	23
1/2E	-	-	21
3A	ST	5,5	29
3B	ST	5,5	30
4A	-	-	33
4B	ST	11	29
5A	-	-	22
5B	ST	5,5	23
5C	ST	11	25
6A	-	-	27
6B	-	-	28
7A	-	-	22
7B	ST	11	24
7c	ST-	5,5	20
8A	-	-	29
8B	-	-	24
8C	-	-	24

Toelichting:

Naast de handen van de leerkracht is voor leerlingen in de groep het volgende beschikbaar:

- Stagiaires in 8 groepen, waarvan vijf stagiaire gedurende 1 dag per week en drie stagiaires 2 dagen per week inzetbaar in het primaire proces. Totaal 60,5 uren.
Vanaf januari 2016 is daar nog een stagiaire bijgekomen voor 5,5 uur per week.
- Extra leerkrachten om tot januari 2016 twee klassen gedurende vier ochtenden op te splitsen in drie groepen ten behoeve van de instructie. Op de vrijdagochtend zijn er 3 blokken van een uur, waarbij in een roulatieschema gewerkt wordt door de 2 leerkrachten en de vakleerkracht bewegingsonderwijs. Totale extra tijd in het primaire proces 14 uren.
- Vakleerkracht bewegingsonderwijs in de groepen 1/2 t/m 8, waardoor de leerkrachten effectief een half uur per week onder leiding hun handen vrij hebben om werkzaamheden voor de parallelgroep of op schoolniveau te verrichten. In totaal levert dit voor 19 klassen 8 uur extra op (effectief).

Naast de handen van de leerkracht is voor leerlingen **buiten** de groep het volgende beschikbaar:

- Drie zorgspecialisten voor de groep Leerrijk met een omvang van 1,5 WTF. Dit levert ongeveer 35 uur extra handen per week in het primaire proces op. De zorgspecialisten zijn uitdrukkelijk geen remedial teachers, omdat men niet wil vervallen in 'repareren' i.p.v. proactief handelen.

Voor fysiotherapie en logopedie zijn de leerlingen aangewezen op praktijken buiten de school, binnen de school wordt dit niet geboden.

Naast extra handen in het primaire proces zijn er uren beschikbaar voor de ondersteuning van de medewerkers van de school. Het gaat hierbij op de eerste plaats om de beide intern begeleiders. Daarnaast worden twee consultants ingezet voor totaal twee dagen per week, die de intern begeleider ondersteunen daar waar nodig.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. Parwo, schrijven blokletters
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Kurzweil
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. Levelwerk
- ☒ winkeltje

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Leefstijl, Marietje Kessels, Kanjertraining
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. Remweg
- ☒ kinderkwaliteitspel

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen⁶ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair):

- aangepast meubilair indien nodig; in overleg met de consulent
 - wiebelkussen voor alertheid
 - koptelefoons voor concentratie
 - tangles, "bijt"doppen; (senso)motorische onrust
 - indien nodig schaffen we aangepast schrijfmateriaal aan voor motorisch zwakke leerlingen
- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- ☒ lokaal Leerrijk
- ☒ handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal
- ☒ keuken (voor leerlingen)
- ☒ schooltuin

⁶ MRT=motorische remedial teaching

☒ speel-/gymlokaal

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

☒ rolstoeltoegankelijkheid

☒ speel-/gymlokaal

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

☒ verzorgingsruimte⁷

☒ ruistrimte⁸

buitenruimten

☒ schooltuin

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
-	Ja	visuele beperkingen
-	Ja	auditieve beperkingen
-	Ja	spraak/taal belemmeringen
-	Ja	cognitieve beperkingen
Ja	Ja	motorische beperkingen
-	Ja	beperkingen door langdurige ziekte
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	Ja	ADHD
-	Ja	overige psychiatrische aandoeningen
Ja	Ja	Gedragsproblemen
Ja	-	Dyslexie
-	Ja	onderwijsachterstanden andere culturen

⁷ Idem

⁸ Idem

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				<input checked="" type="checkbox"/>
Bureau Jeugdzorg		<input checked="" type="checkbox"/>		
GGD				<input checked="" type="checkbox"/>
GGZ		<input checked="" type="checkbox"/>		
MEE		<input checked="" type="checkbox"/>		
(Kinder)ziekenhuis		<input checked="" type="checkbox"/>		
Revalidatiekliniek		<input checked="" type="checkbox"/>		
Justitiële inrichting	<input checked="" type="checkbox"/>			
Gemeente: leerplicht			<input checked="" type="checkbox"/>	
Gemeente: brede school				<input checked="" type="checkbox"/>
Gemeente: VVE			<input checked="" type="checkbox"/>	
Gemeente: schakelklassen		<input checked="" type="checkbox"/>		
Gemeente: ketenzorg		<input checked="" type="checkbox"/>		
Politie			<input checked="" type="checkbox"/>	

Toelichting

Contact met de politie is voornamelijk om middels de “zoen- en zoefstrook” de verkeersveiligheid van de kinderen te optimaliseren.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De groepsleerkracht is de 'eigenaar' van de onderwijsondersteuning voor een leerling. Hij/zij is als zodanig de eerste contactpersoon voor ouders. De intern begeleider of zorgspecialist (medewerker van Leerrijk) ondersteunt zo nodig. De leerkracht van Leerrijk schrijft het handelingsplan en zorgt voor de overdracht naar de groepsleerkracht.

Van jaar tot jaar is er een warme en een schriftelijke overdracht. De leerkracht formuleert de kwaliteiten waar de ontvangende leerkracht gelet op de samenstelling van de groep over moet beschikken. De leerkrachten maken in overleg met elkaar een voorstel aan het leidinggevend team aan wie welke groep wordt toegewezen.

Twee keer per schooljaar voert de leerkracht gesprekken met de ouders. In de herfst wordt de sociaal-emotionele voortgang besproken en in het begin van het kalenderjaar het rapport met de resultaten van de Citotoetsen. Een derde gesprek voor de zomer is facultatief. Enkele ouders krijgen wel expliciet een uitnodiging. Alle ouders die een uitnodiging krijgen, komen op gesprek. Aan het eind van het schooljaar wordt met ongeveer de helft van de ouders van de groep een afsluitend rapportgesprek gevoerd.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

Extra ondersteuning wordt in eerste instantie in de klas door de leerkracht geboden of met hulp van de stagiaire. Voor de groepen 7 is de constructie gecreëerd om op meerdere momenten in de week drie groepen te formeren voor de instructie. In Leerrijk kunnen leerlingen voor korte of langdurige begeleiding komen. Er is aanbod voor leerlingen, die op onder- of bovengemiddeld niveau functioneren. Maar ook leerlingen die op een bepaalde vaardigheid (motorisch, plannen/organiseren, omgang met andere leerlingen) uitvallen, kunnen hier extra begeleiding krijgen. De groep Leerrijk is de gehele week operationeel. Daarnaast is er ondersteuning van de intern begeleider en de consulent. Indien nodig wordt ondersteuning van bijvoorbeeld de Kracht van Speciaal of het S(B)O ingeroepen.

Het team ondervindt grenzen bij leerlingen met fysiek ongewenst, storend en clownesk gedrag.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De school gebruikt de Cito eindtoets voor groep 8 en drempelonderzoek voor alle leerlingen om de didactische voortgang te volgen. Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling gebruikt de school ZIEN! waarin een leerlingenvragenlijst met betrekking tot pesten is opgenomen. Daarnaast maakt men sociogrammen. De borging wordt vastgelegd in ParnasSys. Toegang tot het ouderportaal behoort voor ouders nog niet tot de mogelijkheid.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De school maakt gebruik van de 1-zorgroute. De individuele onderwijsbehoeften worden zoveel mogelijk geclusterd en verwerkt in een groepsaanbod. Er wordt gewerkt vanuit groepsplannen.

Onderwijsbehoeften worden geformuleerd door aan te geven wat een kind nodig heeft om de volgende stap in zijn ontwikkeling te kunnen zetten. In plaats van vooral achteraf te bekijken of een kind de doelen behaald heeft (bijvoorbeeld door te toetsen) en te 'repareren' als dit niet het geval blijkt te zijn, wordt een werkwijze nagestreefd waarbij de leerkracht vooraf nadenkt over wat een kind nodig heeft om de gestelde doelen te bereiken.

Twee keer per schooljaar voeren de directeur, intern begeleider en leerkracht een gesprek over de groep en de individuele leerling ten aanzien van de didactische en sociaal-emotionele voortgang.

Vervolgens gaat het gesprek over onderwijsinhoudelijke zaken (parallelniveau). Centraal staat de vraag: 'Welke interventies heeft de leerkracht op groepsniveau genomen om het maximale uit de leerling te halen?' Belangrijk hierbij is de samenwerking met collega's van de parallelgroep. De directeur heeft een voortgangsgesprek waarin aan de orde komt of de einddoelen zijn behaald. Een tweede gesprek gaat over de persoonlijke ontwikkeling van de leerkracht.

Per leerjaar is een parallelhoofd aangewezen. Deze parallelhoofden stemmen af over de doorgaande lijn van het onderwijs in de school. Jaarlijks is er tijd ingeruimd voor bouw- en teamoverleg. Het paralleloverleg meegerekend is er elke week een overleg gepland. De bouw- en teamvergaderingen hebben doorgaans onderwijskundige onderwerpen. Het paralleloverleg is praktisch van aard. Er is ook een 'resonansoverleg' met het karakter van 'benen op tafel'. Per parallel neemt één afgevaardigde deel aan dit overleg. In het resonansoverleg staat elke keer een ander onderwerp centraal en wordt bestaand beleid onder de loep genomen. Daarnaast zijn er studiedagen voor het hele team (vijf dagen en vier middagen).

De interne begeleiders streven naar coaching en kenniscoördinatie, maar hebben overwegend een instrumentele rol (jaarplanning 1-zorgroute, voorbereiden en voorzitten van groepsbesprekingen, ondersteuning bij het opstellen van groepsplannen etc.).

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Op de school zijn diverse protocollen aanwezig voor dyslexie, Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH), sociale veiligheid en een protocol medische handelingen die is vastgesteld op bestuursniveau.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De school streeft een educatief partnerschap met ouders na, maar kan zich daar nog verder in ontwikkelen. De wijze waarop ouders betrokken zijn bij activiteiten als het bepalen van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en het opstellen, uitvoeren en evalueren van het handelingsplan/ontwikkelingsperspectief is vooral informerend. De ene leerkracht slaagt er beter in om de deskundigheid van ouders te benutten dan de andere. Sommige ouders willen te veel voorschrijven hoe het onderwijs aan hun kind aangepakt moet worden. Het is moeilijk om bij de toename van eisen van ouders een goede balans te vinden tussen partnerschap en het ruimte bieden voor de deskundigheid van de school. Dialoog met leerling, ouders en leerkracht komt wel steeds vaker voor, maar is niet structureel. De aanwezige ouders beamen dit en zien er de meerwaarde in.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De Sporck deelt het voedingsgebied met verschillende basisscholen. De school kent de andere buurtscholen. Er is overleg op praktisch uitvoerend niveau. De intern begeleiders van de scholen van Xpect Primair gelegen in de Reeswijk hebben onderling contact.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Binnen het samenwerkingsverband zijn er bijeenkomsten voor alle directeuren. Vier maal per schooljaar worden er netwerkbijeenkomsten voor de intern begeleiders georganiseerd. Informatie wordt verstrekt voor bijvoorbeeld Kurzweil en het jonge risicokind. Verder zijn er studiedagen voor leerkrachten.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Binnen de Stichting Xpect Primair vindt er regelmatig directeurenoverleg en IB-netwerken plaats en zijn er leergemeenschappen. Op leerkrachtniveau bestaat het netwerkleren.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Uitgangspunt van de centrale diensten van Plein013 is wat een kind nodig heeft om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen. Plein013 biedt hiervoor diverse arrangementen. De Sporck maakt voor één leerling gebruik van Intermezzo. De school heeft vanuit Plein013 twee consultants toegewezen gekregen voor een bepaald aantal uren per week.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Binnen de school is de voorziening gerealiseerd voor de kinderopvang waaraan de peuterspeelzaal en de buitenschoolse opvang is gekoppeld. Binnen de kinderopvang wordt gewerkt met het VVE-programma. Het taalaanbod 'Klemtoon op taal' wordt in heel Tilburg aangeboden. Er is dagelijks contact tussen de leerkracht en het kindcentrum.


Voordat een advies aan de leerlingen van groep 8 wordt gegeven, bereidt de leerkracht het advies voor en presenteert dit aan de collega's van groep 8, de intern begeleider, de bouwcoördinator en de directeur. Daarna wordt het advies gepresenteerd aan het team. Er vindt een warme overdracht plaats naar het voortgezet onderwijs. Deze school geeft vervolgens een terugkoppeling naar de basisschool.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

De school voor speciaal basisonderwijs is gelegen in dezelfde wijk. Voorheen had de school meer contact met het SBO in verband met de preventieve ambulante begeleiding. Nu wordt dit uitgevoerd door de consulent. De school wil het contact wel weer oppakken en een structurele terugkoppeling realiseren van leerlingen die door de basisschool naar hen zijn verwezen. Het is nog niet voorgekomen dat leerlingen vanuit het SBO zijn teruggeplaatst naar de Sporck. Contacten met de scholen van het speciaal onderwijs zijn minimaal.

Opbrengsten uit het teamgesprek

Er is een teamgesprek gevoerd aan de hand van stellingen. Deze zijn bewust ambigu geformuleerd om de discussie op te roepen. Collega's hebben op persoonlijke titel hun mening gegeven en deze uitlatingen hoeven niet automatisch overeen te stemmen met het schoolbeleid. In het volgende overzicht is de weging van de argumenten op basis van consensus door de aanwezige collega's weergegeven. De eerste vijf gearceerde stellingen zijn voor het team de sterkste en/of belangrijkste argumenten die een rol spelen rond de realisering van Passend Onderwijs.

Rangorde	Team
Sterk argument  Zwak argument	Liever klassenverkleining dan extra handen.
	De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden.
	Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties.
	Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger.
	Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij 'buitenbeentjes'.
	Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten.
	Ik merk niet zoveel van Passend Onderwijs.
	Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is.
	Door Passend Onderwijs krijgt de 'gewone' leerling te weinig aandacht.
	De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug.
	Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas.
	Veel 'zorg' leerlingen op een school schrikt ouders af – dat is geen goede PR.

Afsluitende opmerkingen:

De aangegeven groeimogelijkheden bieden kansen om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs te kunnen bieden, maar ook om de 'gewone' leerlingen meer aan hun specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te bieden. Of een dergelijke groei wenselijk is, is vanzelfsprekend afhankelijk van de opvattingen van de school, haar schoolbestuur en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaakt.

Basisschool de Sporck toont zich net als de andere scholen van het samenwerkingsverband een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijsondersteuning naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs graag aangaat.

Hopelijk ondersteunt dit rapport het team bij deze discussie.

Met dank voor de prettige ontvangst,

Ina Latuputty
(Auditor Sardes)